EUROOPAN
KOMISSIO

Strasbourg 26.11.2024
COM(2024) 727 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Slovakian kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Slovakian kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan,

ottaa huomioon asetuksen (EU) 2024/1263 ja erityisesti sen 17 artiklan,

ottaa huomioon asetuksen (EU) 1176/2011 ja erityisesti sen 8 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon komission suosituksen,

sekä katsoo seuraavaa:

YLEISIÄ NÄKÖKOHTIA

Uudistettu EU:n talouden ohjausjärjestelmä tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024. EU:n talouden uudistetun ohjausjärjestelmän keskeiset osatekijät ovat talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263[1] yhdessä liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanosta annetun muutetun asetuksen (EY) N:o 1467/97[2] ja jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksistä annetun muutetun neuvoston direktiivin 2011/85/EU[3] kanssa. Ohjausjärjestelmällä pyritään varmistamaan julkisen velan kestävyys sekä kestävä ja osallistava kasvu uudistusten ja investointien avulla. Sillä edistetään jäsenvaltioiden sitoutumista ja painotetaan keskipitkää aikaväliä, mihin yhdistyy vaikuttava ja johdonmukainen sääntöjen noudattamisen valvonta.

Kansalliset keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat, jotka jäsenvaltiot toimittavat neuvostolle ja komissiolle, ovat uuden talouden ohjausjärjestelmän keskiössä. Suunnitelmilla on määrä saavuttaa seuraavat kaksi tavoitetta: i) on varmistettava, että julkinen velka on sopeutuskauden loppuun mennessä uskottavasti lasku-uralla tai pysyy maltillisella tasolla ja että julkisen talouden alijäämä saadaan laskettua alle 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen ja pidettyä sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä, ja ii) varmistettava sellaisten uudistusten ja investointien toteuttaminen, joilla vastataan talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yksilöityihin keskeisiin haasteisiin ja

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

[2] Neuvoston asetus (EU) 2024/1264, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamisesta (EUVL L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

[3] Neuvoston direktiivi (EU) 2024/1265, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU muuttamisesta (EUVL L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

edistetään EU:n yhteisiä painopisteitä. Tätä varten kussakin suunnitelmassa on määrä esittää nettomenopolkua[4] koskeva keskipitkän aikavälin sitoumus, joka käytännössä asettaa budjettirajoitteen neljän tai viiden vuoden pituiseksi suunnitelman voimassaoloajaksi (jäsenvaltion vaalikauden säännönmukaisesta kestosta riippuen). Lisäksi suunnitelmassa olisi selostettava, miten jäsenvaltio varmistaa sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamisen, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson ja erityisesti maakohtaisten suositusten yhteydessä (mahdolliseen makrotalouden epätasapainomenettelyyn liittyvät suositukset mukaan lukien) yksilöityihin keskeisiin haasteisiin, ja miten kyseinen jäsenvaltio aikoo edistää unionin yhteisiä painopisteitä. Julkisen talouden sopeutuskausi kestää neljä vuotta, ja sitä voidaan pidentää enintään kolmella vuodella, jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden, joka täyttää asetuksessa (EU) 2024/1263 säädetyt kriteerit.

Suunnitelman toimittamisen jälkeen komission on määrä arvioida, täyttääkö se asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimukset.

Neuvoston on määrä antaa komission suosituksesta suositus, jolla asetetaan kyseisen jäsenvaltion nettomenopolku ja tarvittaessa hyväksytään julkisen talouden sopeutuskauden pidentämisen perustana oleva uudistus- ja investointisitoumusten kokonaisuus.

SLOVAKIAN KANSALLISTA KESKIPITKÄN AIKAVÄLIN FINANSSIPOLIITTIS-RAKENTEELLISTA SUUNNITELMAA KOSKEVIA NÄKÖKOHTIA

Slovakia toimitti kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelmansa neuvostolle ja komissiolle 15 päivänä lokakuuta 2024. Suunnitelma toimitettiin asetuksen (EU) 2024/1263 36 artiklassa säädetyn määräajan pidennystä noudattaen, kuten komission kanssa oli Slovakian ilmoittamista syistä sovittu.

Suunnitelman toimittamista edeltävä prosessi

Komissio lähetti Slovakialle 21 päivänä kesäkuuta 2024 asetuksen (EU) 2024/1263 9 artiklan mukaisesti viiteuran[5]. Komissio julkaisi viiteuran 15 päivänä lokakuuta 2024[6]. Viiteura on riskiperusteinen ja sillä varmistetaan, että viimeistään julkisen talouden sopeutuskauden päättyessä ja ilman muita sopeutuskauden jälkeen toteutettavia julkisen talouden toimenpiteitä julkinen velka on uskottavasti lasku-uralla tai pysyy

---

4 Asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklassa määritellyt nettomenot eli julkiset menot ilman i) korkomenoja, ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja, v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

5 Jäsenvaltioille ja talous- ja rahoituskomitealle ennakolta toimitettu ohjaus sisältää viiteurat pidentämättömälle (neljän vuoden) sopeutuskaudelle ja pidennetylle (seitsemän vuoden) sopeutuskaudelle. Se sisältää myös tärkeimmät lähtöolosuhteet ja taustaoletukset, joita keskipitkän aikavälin julkista velkaa koskevassa komission ennustekehyksessä on käytetty. Viiteura on laskettu komission velkakestävyysraportissa (Debt Sustainability Monitor 2023) (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en) kuvatun menetelmän perusteella. Sen perustana on Euroopan komission kevään 2024 talousennuste ja sen vuoteen 2033 asti ulottuva keskipitkän aikavälin pidennys. Pitkän aikavälin BKT:n kasvu ja ikääntymisestä aiheutuvat kustannukset ovat komission ja neuvoston yhteisen ikääntymisraportin (2024 Ageing Report) (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en) mukaisia.

6 https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#slovakia.

keskipitkällä aikavälillä maltillisella tasolla ja että julkisen talouden alijäämä saadaan sopeutuskauden aikana laskettua alle 3 prosentin suhteessa BKT:hen ja keskipitkällä aikavälillä pidettyä kyseisen viitearvon alapuolella. Keskipitkällä aikavälillä tarkoitetaan sopeutuskauden päättymistä seuraavaa kymmenen vuoden ajanjaksoa. Viiteura on asetuksen (EU) 2024/1263 6 artiklan d alakohdan sekä 7 ja 8 artiklan mukaisesti myös alijäämän vertailuarvon, velkakestävyyttä koskevan turvalausekkeen ja alijäämän resilienssiä koskevan turvalausekkeen mukainen. Slovakian viiteuran mukaan nettomenot eivät saisi komission oletusten perusteella ja olettaen, että sopeutuskausi on neljä vuotta, kasvaa taulukossa 1 esitettyjä lukemia enempää. Tämä vastaa sopeutuskaudella (2025–2028) 2,0 prosentin keskimääräistä nettomenojen kasvua.

Taulukko 1: Komission Slovakialle 21 päivänä kesäkuuta 2024 esittämä viiteura

	2025	2026	2027	2028	Keskiarvo 2025–2028
Nettomenojen enimmäiskasvu (vuotuinen, %)	2,8	2,0	1,6	1,5	2,0

Lähde: Komission laskelmat.

Slovakia ja komissio kävivät kesäkuusta syyskuuhun 2024 teknisen vuoropuhelun asetuksen (EU) 2024/1263 12 artiklaa noudattaen. Vuoropuhelun keskiössä olivat Slovakian kaavailema nettomenopolku ja sen taustaoletukset (erityisesti julkisen talouden sopeutuksen lykkääminen vuoteen 2026, mikä selittyy puolustusinvestoinneilla ja EU:n rahoittamien avustusten kansallisella yhteisrahoituksella) sekä sellaisten kaavailtujen uudistusten ja investointien toteuttaminen, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yksilöityihin keskeisiin haasteisiin ja edistetään unionin yhteisiä painopisteitä eli oikeudenmukaista vihreää ja digitaalista siirtymää, yhteiskunnan ja talouden resilienssiä, energiaturvallisuutta ja puolustusvoimavarojen kehittämistä.

Slovakian suunnitelmaan sisältyvien tietojen mukaan Slovakia toteutti syyskuussa ja lokakuussa 2024 asetuksen (EU) 2024/1263 11 artiklan 3 kohtaa ja 36 artiklan 1 kohdan c alakohtaa noudattaen kansalaisyhteiskunnan, työmarkkinaosapuolten, alueellisten viranomaisten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien kuulemisen. Slovakian suunnitelmassaan toimittamien tietojen mukaan kansallista keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellista suunnitelmaa on käsitelty talous- ja sosiaalineuvostossa, johon kuuluu ammattiliittoja, työnantajien liitto, työnantajajärjestö ja Slovakian kuntia.

Muut asiaan liittyvät prosessit

Neuvosto totesi 26 päivänä heinäkuuta 2024, että Slovakialla on liiallinen alijäämä, sillä alijäämäkriteeriä ei ollut noudatettu[7]. Tämä suositus annetaan samaan aikaan kuin SEUT-sopimuksen 126 artiklan 7 kohdan nojalla annettu neuvoston suositus Slovakialle julkisen talouden liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi[8]. Näiden suositusten samanaikaisella hyväksymisellä, joka vastaa uuden talouden ohjausjärjestelmän tarpeita ja on siihen siirtymisen myötä perusteltua, varmistetaan suositeltujen sopeutusurien johdonmukaisuus.

[7] OJ L, 1.8.2024, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/2129/oj.

[8] Suositus neuvoston suositukseksi Slovakian liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi (26.11.2024, COM(2024) 958 final).

Slovakia toimitti vuotta 2025 koskevan alustavan talousarviosuunnitelmansa 15 päivänä lokakuuta 2024. Komissio antoi tästä alustavasta talousarviosuunnitelmasta lausunnon [26 päivänä marraskuuta 2024][9].

Komissio totesi 19 päivänä kesäkuuta 2024, että Slovakialla on makrotalouden epätasapainoja. Slovakialla on erityisesti haavoittuvuuksia, jotka liittyvät kustannuskilpailukykyyn, ulkoiseen tasapainoon, asuntomarkkinoihin ja kotitalouksien velkaan.[10]

Neuvosto antoi 21 päivänä lokakuuta 2024 Slovakialle talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä useita maakohtaisia suosituksia[11].

YHTEENVETO SUUNNITELMASTA JA KOMISSION ARVIO SIITÄ

Komissio on arvioinut suunnitelman asetuksen (EU) 2024/1263 16 artiklaa noudattaen seuraavasti:

Tausta: makrotalouden ja julkisen talouden tilanne ja näkymät

Talouden toimeliaisuus lisääntyi vuonna 2023 Slovakiassa 1,4 prosenttia, mikä johtui yksityisen ja julkisen kulutuksen vähenemisestä. Euroopan komission syksyn 2024 talousennusteessa talouden odotetaan vuonna 2024 kasvavan 2,2 prosenttia vahvan yksityisen kulutuksen mutta heikomman vientikysynnän seurauksena. Reaalisen BKT:n on vuonna 2025 määrä kasvaa 2,3 prosenttia yksityisen kulutuksen ja investointien ansiosta. Vuonna 2026 reaalisen BKT:n odotetaan kasvavan 2,5 prosenttia vahvan yksityisen kulutuksen ja positiivisen nettoviennin ansiosta. Slovakian potentiaalisen BKT:n odotetaan ennustekaudella (2024–2026) supistuvan hieman, vuoden 2024 2,3 prosentista 2,2 prosenttiin vuoteen 2026 mennessä. Työttömyysaste oli 5,8 prosenttia vuonna 2023, ja komissio ennakoi sen olevan 5,5 prosenttia vuonna 2024, 5,3 prosenttia vuonna 2025 ja 5,1 prosenttia vuonna 2026. Inflaation (BKT-deflaattorin), joka vuonna 2023 oli 10,1 prosenttia, ennakoidaan hidastuvan 4,4 prosenttiin vuonna 2024, 3,8 prosenttiin vuonna 2025 ja 2,8 prosenttiin vuonna 2026.

Julkisen talouden kehityksestä voidaan todeta, että vuonna 2023 Slovakian julkisen talouden alijäämä oli 5,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Euroopan komission syksyn 2024 talousennusteen mukaan se kasvaa 5,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2024, supistuu 4,7 prosenttiin vuonna 2025 ja politiikan säilyessä muuttumattomana 4,1 prosenttiin vuonna 2026. Euroopan komission syksyn 2024 talousennusteessa on otettu huomioon vuodeksi 2025 laadittu Slovakian talousarvioesitys, jonka hallitus esitti kansalliselle parlamentille lokakuussa. Julkinen velka oli vuoden 2023 lopussa 56,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Euroopan komission syksyn 2024 talousennusteen mukaan velkasuhde kasvaa vuoden 2024 loppuun mennessä 58,9 prosenttiin. Sen ennakoidaan kasvavan vuoden 2025 loppuun mennessä 59,8 prosenttiin ja vuoden 2026 loppuun mennessä 61,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Komission tekemissä julkisen talouden kehitysarvioissa ei sellaisenaan oteta huomioon keskipitkän aikavälin suunnitelmiin sisältyviä politiikkasitoumuksia

[9] Komission lausunto Slovakian alustavasta talousarviosuunnitelmasta, 26.11.2024, C(2024)9065 final.

[10] Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan keskuspankille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, alueiden komitealle ja Euroopan investointipankille, COM (2024) 600 final, lisäys 4.

[11] Neuvoston suositus Slovakian talous-, finanssi-, työllisyys- ja rakennepolitiikasta, ei vielä julkaistu.

ennen kuin niiden tukena on uskottavasti ilmoitettuja ja riittävän tarkasti määritettyjä konkreettisia politiikkatoimenpiteitä.

Nettomenopolku ja tärkeimmät suunnitelmaan sisältyvät makrotaloudelliset oletukset

Slovakian kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma kattaa vuodet 2025–2028, ja siinä esitetään julkisen talouden sopeutus neljäksi vuodeksi.

Suunnitelma sisältää kaikki asetuksen (EU) 2024/1263 13 artiklassa edellytetyt tiedot.

Suunnitelmassa sitoudutaan taulukossa 2 esitettyyn nettomenopolkuun, joka vastaa 2,0 prosentin keskimääräistä nettomenojen kasvua vuosina 2025–2028. Suunnitelmassa ilmoitettu keskimääräinen nettomenojen kasvu sopeutuskaudella (2025–2028) vastaa[12] komission 21 päivänä kesäkuuta 2024 toimittamaa viiteuraa. Suunnitelmassa oletetaan, että potentiaalisen BKT:n kasvu heikkenee asteittain 2,4 prosentista 1,4 prosenttiin vuosina 2025–2028. Lisäksi suunnitelmassa odotetaan BKT-deflaattorin kasvuvauhdin hidastuvan 4,6 prosentista vuonna 2024 3,2 prosenttiin vuonna 2025 ja sen jälkeen 2,9 prosenttiin vuonna 2028.

Taulukko 2: Nettomenopolku ja tärkeimmät Slovakian suunnitelmaan sisältyvät oletukset

	2024	2025	2026	2027	2028	Keskiarvo suunnitelman voimassaoloaikana 2025–2028
Nettomenojen kasvu (vuotuinen, %)	6,2	3,8	0,9	1,6	1,5	2,0
Nettomenojen kasvu (kumulatiivinen, %)	6,2	10,3	11,2	13,0	14,8	–
Potentiaalisen BKT:n kasvu (%)	2,3	2,4	1,7	1,4	1,4	1,7
Inflaatio (BKT-deflaattorin kasvu) (%)	4,6	3,2	3,1	3,0	2,9	3,1

Lähde: Slovakian kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma ja komission laskelmat.

Suunnitelmaan sisältyvien nettomenositoumusten vaikutukset julkiseen velkaan

Jos nettomenopolku, johon suunnitelmassa on sitouduttu, ja sen perustana olevat oletukset toteutuvat, julkinen velka, joka vuonna 2024 oli 58,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvaisi suunnitelman mukaan vähitellen 62,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2027, kunnes se alkaisi supistua niin, että se olisi sopeutuskauden päättyessä (2028) 61,4 prosenttia, kuten seuraavasta taulukosta ilmenee. Julkisen velan odotetaan ylittävän perussopimuksessa suhteessa BKT:hen asetetun 60 prosentin viitearvon ensimmäistä kertaa vuonna 2026, jolloin sen odotetaan olevan 61,6 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja sen odotetaan pysyvän sopeutuskauden loppuvuosina viitearvon yläpuolella. Sen jälkeen keskipitkällä aikavälillä (vuoteen 2038) velkasuhteen odotetaan suunnitelman mukaan supistuvan asteittain edelleen niin, että vuonna 2038 se on 54,8 prosenttia suhteessa BKT:hen.

[12] Ero ei ole nähtävissä pyöristyksen takia.

Taulukko 3: Julkisen velan ja julkisen talouden rahoitusaseman kehittyminen Slovakian suunnitelmassa

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Julkinen velka (% suhteessa BKT:hen)	56,0	58,5	59,8	61,6	62,1	61,4	54,8
Julkisen talouden rahoitusasema (% suhteessa BKT:hen)	–4,9	–5,9	–5,1	–3,9	–2,9	–1,8	–2,3

Lähde: Slovakian keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma

Näin ollen julkinen velka saataisiin suunnitelman mukaan keskipitkällä aikavälillä laskettua perussopimuksessa suhteessa BKT:hen asetetun 60 prosentin viitearvon alapuolelle. Tämä on suunnitelman oletusten perusteella uskottavaa, sillä kaikissa komission velkakestävyysanalyysin deterministisissä stressitesteissä velan ennustetaan olevan alle 60 prosenttia suhteessa BKT:hen vuoteen 2038 mennessä. Näin ollen suunnitelmassa esitetty nettomenopolku vastaa suunnitelmaan sisältyvien politiikkasitoumusten ja makrotaloudellisten oletusten perusteella asetuksen (EU) 2024/1263 6 artiklan a alakohdassa ja 16 artiklan 2 kohdassa säädettyä velkavaatimusta.

Suunnitelmaan sisältyvien nettomenositoumusten vaikutukset julkisen talouden rahoitusasemaan

Suunnitelmaan sisältyvien nettomenopolun ja oletusten perusteella julkisen talouden alijäämän odotetaan kasvavan 5,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2024 ja pienenevän asteittain 1,8 prosenttiin vuonna 2028. Alijäämän odotetaan palaavan alle 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2027, jolloin se on 2,9 prosenttia suhteessa BKT:hen. Näin ollen suunnitelman mukaan julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen ei ylittäisi sopeutuskauden lopussa (2028) 3 prosentin viitearvoa. Myöskään sopeutuskautta seuraavien kymmenen vuoden aikana (eli vuoteen 2038) julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen ei ylittäisi 3 prosentin viitearvoa. Näin ollen suunnitelmassa esitetty nettomenopolku vastaa suunnitelmaan sisältyvien politiikkasitoumusten ja makrotaloudellisten oletusten perusteella asetuksen (EU) 2024/1263 6 artiklan b alakohdassa ja 16 artiklan 2 kohdassa säädettyä alijäämävaatimusta.

Julkisen talouden sopeutuksen aikaprofiili

Suunnitelmassa kuvattu rakenteellisen perusjäämän muutoksena mitattu julkisen talouden sopeutuksen aikaprofiili on takapainotteinen verrattuna asetuksen (EU) 2024/1263 6 artiklan c alakohdassa tarkoitettuun pääsääntöisesti lineaariseen polkuun. Vuonna 2025 rakenteellisena perusjäämänä mitattu julkisen talouden sopeutus on 0,8 prosenttiyksikköä eli 0,5 prosenttiyksikköä pienempi kuin suunnitelman aikajänteen keskimääräinen vuotuinen sopeutus. Se, että julkisen talouden sopeutus ei vuonna 2025 ole yhtä kunnianhimoista kuin aiemmin, johtuu aiemmilta vuosilta lykätyistä puolustusvoimavaroihin kohdistetuista investoinneista, joiden osuus vuonna 2025 on 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen. Siksi sopeutusta on lykätty vuoteen 2026, jolloin rakenteellisena perusjäämänä mitattu suunniteltu sopeutus on 0,5 prosenttiyksikköä suurempi kuin keskimääräinen vuotuinen sopeutus. Vuosina 2027 ja 2028 rakenteellisena perusjäämänä mitattu sopeutus on lineaarinen. Näin ollen suunnitelmassa esitetty nettomenopolku on suunnitelmaan sisältyvien politiikkasitoumusten ja makrotaloudellisten oletusten perusteella johdonmukainen

asetuksen (EU) 2024/1263 6 artiklan c alakohdassa säädetyn, lykkäämisen kieltävän turvalausekkeen ja 36 artiklan 1 kohdan e alakohdan siirtymäsäännöksen kanssa.

Taulukko 4: Rakenteellisen perusjäämän kehittyminen Slovakian suunnitelmassa

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Rakenteellinen perusjäämä (% suhteessa BKT:hen)	–3,5	–4,3	–3,5	–1,7	–0,3	1,0
Rakenteellisen perusjäämän muutos (%-yks.)	–	–0,8	0,8	1,8	1,3	1,3

Lähde: Slovakian keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma

Johdonmukaisuus liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn kanssa

Suunnitelmassa esitetty nettomenopolku vastaa liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn vaatimuksia (muun muassa neuvoston asetuksen (EY) N:o 1467/97 3 artiklan 4 kohdan kolmannessa alakohdassa vahvistettua rakenteellisen rahoitusaseman vuotuista vähimmäissopeutusta koskevaa vaatimusta).

Alijäämän resilienssiä koskevan turvalausekkeen noudattaminen suunnitelmassa

Asetuksen N:o 2024/1263 8 artiklassa säädettyä ennaltaehkäisevän osion mukaista vaatimusta alijäämän resilienssiä koskevasta turvalausekkeesta – jonka tavoitteena on tarjota yhteinen marginaali verrattuna alijäämän viitearvoon, joka on 3 prosenttia – sovelletaan Slovakiaan vuodesta 2028 alkaen, koska alijäämän on määrä olla alle 3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuodesta 2027 alkaen. Jotta voidaan saavuttaa yhteinen resilienssimarginaali, joka on rakenteellisin luvuin 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, rakenteellisen perusjäämän vuotuisen sopeutuksen olisi vuonna 2028 oltava vähintään 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen, jos rakenteellinen alijäämä oli vuonna 2027 suurempi kuin 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Suunnitelman politiikkasitoumuksiin ja makrotaloudellisiin oletuksiin perustuva julkisen talouden sopeutus on vuonna 2028 1,3 prosenttia. Näin ollen suunnitelmassa esitetty nettomenopolku on suunnitelmaan sisältyvien politiikkasitoumusten ja makrotaloudellisten oletusten perusteella johdonmukainen alijäämän resilienssiä koskevan turvalausekkeen kanssa.

Velkakestävyyttä koskevan turvalausekkeen noudattaminen suunnitelmassa

Vuosina 2026, 2027 ja 2028 julkinen velka on suunnitelman mukaan 60–90 prosenttia suhteessa BKT:hen. Koska suunnitelman mukaan julkisen talouden alijäämä kuitenkin supistuisi alle 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2027, mikä johtaisi liiallisen alijäämän olemassaolosta tehdyn päätöksen kumoamiseen sopeutuskauden viimeisenä vuotena, velkakestävyyttä koskevaa turvalauseketta ei suunnitelman kattamalla ajanjaksolla sovelleta.

Suunnitelman makrotaloudelliset oletukset

Suunnitelma perustuu makrotaloutta ja julkista taloutta koskeviin oletuksiin, jotka vastaavat Slovakialle 21 päivänä kesäkuuta 2024 toimitettuja komission oletuksia. Siinä otetaan huomioon saatavilla olevat lisätiedot viiteuraan verrattuna, ja se sisältää niiden perusteella päivitetyt makrotaloutta ja finanssipolitiikkaa koskevat indikaattorit. Tällä päivityksellä ei ole merkittävää vaikutusta suunnitelman keskimääräiseen nettomenojen kasvuun viiteuraan verrattuna.

Suunnitelmaan sisältyvä finanssipoliittinen strategia

Suunnitelman ohjeellisen finanssipoliittisen strategian mukaan nettomenoja koskevat sitoumukset toteutetaan pääasiassa harkinnanvaraisia tuloja lisäämällä. Suunnitelmassa esitetään toimenpiteitä, jotka muodostavat kolmasosan tavoitemäärästä, ja loput kaksi kolmasosaa tarkennetaan myöhemmissä vuotuisissa talousarvioissa. Vuodelle 2025 suunniteltu julkisen talouden vakauttaminen perustuu suunniteltuihin vuoden 2025 alustavassa talousarviosuunnitelmassa esitettyihin tuloja lisääviin ja menoja vähentäviin toimenpiteisiin. Niitä ovat arvonlisäverojen ja yhteisöverojen korottaminen, uusien verojen kantaminen yritysten rahoitusliiketoimista sekä makeutettujen juomien, tupakkatuotteiden ja muiden kuin tupakkatuotteiden valmisteverojen korottaminen. Menopuolella toimenpiteisiin kuuluu voimassa olevien energian korkeisiin hintoihin liittyvien tukitoimenpiteiden lakkauttaminen ja julkisen sektorin palkkojen alentaminen. Harkinnanvaraiset tulot lisääntyvät 1,6 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun taas menot vähenevät 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen. Slovakia aikoo kuitenkin myös lisätä menoja 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen, mistä seuraa 1,6 prosentin nettovakautus suhteessa BKT:hen.

Täsmälliset politiikkatoimet vahvistetaan ja kvantifioidaan vuotuisissa talousarvioissa, joissa niitä voidaan myös muuttaa. Suunnitelmaan sisältyvän ohjeellisen finanssipoliittisen strategian toteuttamiseen liittyy kuitenkin edelleen joitakin riskejä. Nämä riskit johtuvat siitä, että julkisen talouden sopeutus perustuu ensisijaisesti harkinnanvaraisten tulojen kasvuun. Tiukasta vakauttamisesta aiheutuva taakka painottuu kotitalouksiin ja yrityksiin julkisen talouden sijaan. Tällaisella vakauttamisstrategialla voi olla makrotaloudellisia lisävaikutuksia, jotka voivat kohdistua julkiseen talouteen. Erityisesti verotukseen perustuvaan vakauttamiseen liittyy sellainen julkisen talouden riski, että verotuloja saadaan vähemmän kuin suunnitelmassa oletetaan. Vuoden 2025 alustavassa talousarviosuunnitelmassa täsmennetään toimenpiteet, joilla vuoden 2025 nettomenoja koskeva sitoumus täytetään[13].

Suunnitelmaan sisältyvät uudistus- ja investointiaikeet, joilla vastataan tärkeimpiin talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä määritettyihin haasteisiin ja edistetään EU:n yhteisiä painopisteitä

Suunnitelmassa kuvataan aikomuksia, jotka liittyvät uudistuksiin ja investointeihin, joilla vastataan talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä (erityisesti maakohtaisissa suosituksissa, makrotalouden epätasapainoa koskevaan menettelyyn liittyvät suositukset mukaan lukien) yksilöityihin tärkeimpiin haasteisiin ja edistetään EU:n yhteisiä painopisteitä. Suunnitelma sisältää 18 uudistusta ja 11 investointia, joista 18 saa taloudellista tukea elpymis- ja palautumistukivälineestä ja yksi myös koheesiopolitiikan rahastoista.

Oikeudenmukaiseen vihreään siirtymään liittyvän yhteisen painopisteen ja asetuksessa (EU) 2021/1119 asetettujen ilmastotavoitteiden osalta suunnitelmassa esitetään elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvää vähähiilisen liikenneinfrastruktuurin nykyaikaistamista, jonka tavoitteena on lisätä kunnostettua tai nykyaikaistettua puhdasta rautatieinfrastruktuuria. Tällä toimenpiteellä on tarkoitus vastata vuosien 2019, 2020, 2022 ja 2023 maakohtaisiin suosituksiin, jotka koskevat kestävää julkista liikennettä ja riippuvuuden vähentämistä fossiilisista polttoaineista.

[13] Ks. komission lausunto Slovakian alustavasta talousarviosuunnitelmasta, 26.11.2024, C(2024)9065 final.

Lisäksi suunnitelma sisältää (elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisia) hankkeita, joilla pyritään vastaamaan vihreän siirtymän haasteisiin käynnistämällä Horisontti Eurooppa -puiteohjelman painopisteiden kanssa yhdenmukaisia temaattisia ehdotuspyyntöjä. Tällä investoinnilla vastataan Slovakialle vuosina 2019, 2020, 2022 ja 2023 annettuihin maakohtaisiin suosituksiin, joiden mukaan sen on pyrittävä vähentämään riippuvuutta fossiilisista polttoaineista, edistämään vihreää siirtymää ja keskittämään investointeja tutkimukseen ja innovointiin. Suunnitelmassa esitellään myös muita elpymis- ja palautumissuunnitelman piiriin kuuluvia vihreän siirtymän toimenpiteitä, kuten sähkömarkkinoiden uudistus ja jätelain muutos, jotka kumpikin on jo toteutettu, sekä luonnonsuojelulaki ja vesilaki. Edistääkseen oikeudenmukaista digitaalista siirtymää Slovakia on sisällyttänyt suunnitelmaansa sellaisia toimenpiteitä kuin sähköinen laskutusjärjestelmä ja taloushallinnon sähköisten palvelujen parantaminen. Näillä toimenpiteillä pyritään puuttumaan verovilppiin ja edistämään asiakaslähtöistä lähestymistapaa. Ne liittyvät suoraan Slovakialle vuosina 2022, 2023 ja 2024 annettuihin maakohtaisiin suosituksiin, joissa esitetään verosäännösten noudattamisen vahvistamista ja verohallinnon digitalisointia. Suunnitelma sisältää myös investoinnin tutkimukseen ja innovointiin talouden digitalisaation tukemiseksi (kuuluu elpymis- ja palautumissuunnitelmaan), ja sillä on tarkoitus vastata vuosina 2019, 2020 ja 2024 annettuihin tutkimusta, innovointia ja kilpailukyvyn tukemista koskeviin maakohtaisiin suosituksiin. Lisäksi se sisältää uudistuksen, jolla perustetaan keskitetty alusta tietotekniikkaresurssien julkisia hankintoja varten (kuuluu elpymis- ja palautumissuunnitelmaan) ja autetaan vastaamaan vuosina 2019 ja 2020 annettuihin digitaalista infrastruktuuria ja laadukkaita julkisia palveluja koskeviin maakohtaisiin suosituksiin.

Yhteiskunnan ja talouden resilienssiin liittyvän yhteisen painopisteen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin osalta suunnitelma sisältää useita toimenpiteitä. Yhteiskunnan resilienssin edistämiseksi otetaan käyttöön kohdennetumpi erityisesti pienituloisille kotitalouksille tarkoitettu verohyvitys, jolla tuetaan lapsiperheitä. Tällä toimenpiteellä on tarkoitus vastata vuosina 2022, 2023 ja 2024 annettuihin maakohtaisiin suosituksiin parantamalla julkisten menojen vaikuttavuutta ja muuttamalla veroyhdistelmää osallistavammaksi ja kestävää kasvua tukevammaksi. Yhteiskunnan resilienssiin yhdistyy energiasiirtymä, kun toteutetaan energiaköyhien kotitalouksien asuntojen kunnostamisinvestointeja, joilla lisätään energiaköyhyyden vaarassa oleville tarkoitettujen kunnostettujen asuntojen määrää. Näillä investoinneilla pyritään vastaamaan vuosina 2019, 2020, 2022 ja 2023 annettuihin maakohtaisiin suosituksiin. Lisäksi Slovakia on sisällyttänyt suunnitelmaan uudistuksen, jolla vahvistetaan koulutuksen inklusiivisuutta ja eriytymisen torjumista osana uutta koululainsäädäntöpakettia. Tarkoituksena on vastata vuosina 2019, 2020 ja 2024 annettuihin maakohtaisiin suosituksiin, jotka koskevat koulutuksen laadun ja inklusiivisuuden parantamista erityisesti muita heikommista lähtökohdista tulevien lasten osalta. Muita yhteiskunnan resilienssiä parantavia toimenpiteitä ovat muun muassa päiväkotien kapasiteettitavoitteen toteuttaminen (kuuluu elpymis- ja palautumissuunnitelmaan), erityisopetustarpeiden määrittely ja metodologisen materiaalin laatiminen (kuuluu elpymis- ja palautumissuunnitelmaan), alemman perusasteen koulutuksen opetussuunnitelman uudistaminen (kuuluu elpymis- ja palautumissuunnitelmaan), joiden kaikkien tarkoituksena on vastata vuosina 2019, 2020 ja 2024 annettuihin koulutuksen laadun ja inklusiivisuuden parantamista, kohtuuhintaisen lastenhoidon saatavuuden parantamista ja muita heikommassa asemassa olevien ryhmien integroitumisen edistämistä koskeviin maakohtaisiin suosituksiin. Talouden resilienssiin kohdistuviin toimenpiteisiin kuulu

teollisuuspolitiikan laatiminen Slovakialle vuosiksi 2027–2035. Tarkoituksena on näin vastata vuosina 2019 ja 2024 annettuihin kilpailukykyä koskeviin maakohtaisiin suosituksiin. Lisäksi Slovakian suunnitelma sisältää tieteen, tutkimuksen ja innovoinnin hallinnointia, arviointia ja tukemista koskevan uudistuksen (kuuluu elpymis- ja palautumissuunnitelmaan) sekä investoinnin, jolla tuetaan yritysten, tiedeyhteisön ja tutkimus- ja kehitysorganisaatioiden välistä yhteistyötä. Molempien tarkoituksena on vastata vuosina 2019, 2020 ja 2024 annettuihin vastaaviin tutkimuksen ja innovoinnin tukemista sekä kilpailukyvyn parantamista koskeviin maakohtaisiin suosituksiin. Slovakian tarkoituksena on noudattaa vuosina 2019, 2023 ja 2024 annettuja maan asuntomarkkinoilla esiintyviä makrotaloudellisia haavoittuvuuksia koskevia maakohtaisia suosituksia muuttamalla rakennuslakia, virtaviivaistamalla rakentamismenettelyjä ja lisäämällä vuokra-asuntojen saatavuutta. Maan tavoitteena on myös julkisen asuntotuotannon valtiontuesta annetun lain täytäntöönpano kohtuuhintaisten vuokra-asuntovaihtoehtojen saatavuuden lisäämiseksi. Suunnitelmaan ei sisälly toimenpiteitä, joilla olisi tarkoitus vastata maakohtaisiin suosituksiin perustaitojen opetuksen vahvistamisesta ja alle kolmevuotiaiden lasten virallisesti järjestettyyn lastenhoitoon osallistumisen lisäämisestä (suositeltu vuonna 2024) tai pienten ja keskisuurten yritysten maksuvalmiuden varmistamisesta (suositeltu vuonna 2020).

Energiaturvallisuuteen liittyvän yhteisen painopisteen osalta suunnitelma sisältää uudistuksen vetyteknologioiden tehokasta toteuttamista koskevien lainsäädäntöehdotusten laatimiseksi EU:n vaatimusten ja kansallisten painopisteiden mukaisesti. Tämä on kansallisen vetystrategian toimintasuunnitelma, joka sisältyy elpymis- ja palautumissuunnitelman REPowerEU-lukuun. Uudistuksella on tarkoitus vastata Slovakian vuosina 2020, 2022 ja 2023 saamiin maakohtaisiin suosituksiin, jotka koskevat fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämistä. Lisäksi Slovakia pyrkii lisäämään sähköntuotantoa 122,4 megawatilla rakentamalla lisää uusiutuvan sähkön tuotantolaitoksia (kuuluu elpymis- ja palautumissuunnitelmaan). Investoinnin tarkoituksena on vastata vuosina 2020, 2022 ja 2023 annettuihin maakohtaisiin suosituksiin, jotka koskevat uusiutuvien energialähteiden käyttöönoton nopeuttamista. Lisäksi Slovakia on sisällyttänyt suunnitelmaansa investoinnin (kuuluu elpymis- ja palautumissuunnitelmaan) energianjakelujärjestelmien nykyaikaistamiseksi, minkä tarkoituksena on helpottaa menettelyjä uusiutuvien energialähteiden liittämiseksi verkkoon ja siten vastata vuosina 2020, 2022 ja 2023 annettuihin maakohtaisiin suosituksiin.

Puolustusvoimavaroihin liittyvän yhteisen painopisteen osalta suunnitelma sisältää toimenpiteen, jolla toteutetaan valittuja hankkeita. Niihin kuuluvat erityisesti 8x8-alustaisten panssaroitujen pyöräajoneuvojen ja keskipitkän kantaman ilmapuolustusjärjestelmän kehittäminen vuoteen 2035 mennessä osana puolustusministeriön pitkän aikavälin kehittämissuunnitelmaa.

Suunnitelma sisältää myös politiikkatoimen nykyisen vanhempaineläkkeen korvaamiseksi mekanismilla, joka mahdollistaa sen, että vanhemmat saavat osan maksamistaan veroista takaisin palautuksina. Tarkoituksena on näin vastata vuosina 2019 ja 2024 annettuihin maakohtaisiin suosituksiin, jotka koskevat julkisen talouden kestävyyden säilyttämistä ja kalliiden menotoimenpiteiden vähentämistä. Lisäksi julkisia menoja hillitään toimenpiteellä, jolla vähennetään virkamiesten ja julkisen sektorin työntekijöiden määrää 5 000:lla vuosina 2025–2027 (maakohtainen suositus vuodelta 2024). Tämän lisäksi suunnitelma sisältää keskussairaaloiden hallintojärjestelmän uudistuksen (kuuluu elpymis- ja palautumissuunnitelmaan) vastauksena vuosina

2019 ja 2020 annettuihin maakohtaisiin suosituksiin, jotka koskevat julkisen talouden kestävyyttä terveydenhuoltoalan osalta ja tarvetta vahvistaa terveydenhuoltoalan resilienssiä, uuden tuomioistuinverkoston käyttöönottoa koskevan uudistuksen (kuuluu elpymis- ja palautumissuunnitelmaan), jolla on tarkoitus vastata oikeusjärjestelmän tehokkuuteen liittyviin vuosina 2019 ja 2020 annettuihin maakohtaisiin suosituksiin, ja yhteisten palvelukeskusten perustamista koskevan toimenpiteen (kuuluu elpymis- ja palautumissuunnitelmaan) keskeisten julkisten palvelujen tehostamiseksi, millä on tarkoitus vastata vuosina 2020 ja 2024 annettuihin julkisten palvelujen laadun parantamista koskeviin maakohtaisiin suosituksiin. Suunnitelma ei sisällä toimenpiteitä, joilla olisi tarkoitus vastata maakohtaisiin suosituksiin, jotka liittyvät oikeuslaitoksen ja korruptiontorjuntajärjestelmän riippumattomuuteen ja eheyteen (suositeltu vuosina 2019 ja 2024) ja rahanpesun torjuntakehyksen täytäntöönpanoon (suositeltu vuonna 2020).

Suunnitelmassa on tietoa johdonmukaisuudesta ja tarvittaessa täydentävyydestä asianomaisen jäsenvaltion koheesiopolitiikan rahastojen ja Slovakian elpymis- ja palautumissuunnitelman kanssa. Suunnitelma sisältää elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvän investoinnin (komponentin 16 investointi 4), jolla perustetaan keskeisten julkisten palvelujen tehokkuutta ja saatavuutta lisääviä yhteisiä palvelukeskuksia. Yhteisten palvelukeskusten henkilöstökapasiteetin rahoitus turvataan koheesiopolitiikan rahastoista rahoitettavalla ehdotuspyynnöllä.

Suunnitelmassa esitetään yleiskatsaus EU:n yhteisiin painopisteisiin liittyvistä julkisten investointien tarpeista Slovakiassa. Oikeudenmukaiseen vihreään ja digitaaliseen siirtymään liittyvän yhteisen painopisteen osalta, mukaan lukien johdonmukaisuus eurooppalaisen ilmastolain kanssa, toimenpiteisiin sisältyy energiatehokkuuden lisääminen kaikilla sektoreilla ja fossiilisten polttoaineiden käytön korvaaminen kestävämmillä vaihtoehdoilla kanavoimalla investointeja ydin-, aurinko- ja tuulivoimaan. Investointitarpeet koskevat lisäksi valtion digitaalisten palvelujen saatavuuden ja käytön parantamista digitaalista vuosikymmentä koskevan Slovakian kansallisen strategisen etenemissuunnitelman mukaisesti. Slovakia aikoo lisätä julkisia tutkimus- ja kehitysmenoja asteittain vuoteen 2030 mennessä yhteiskunnan ja talouden resilienssin varmistamiseksi. Slovakia tunnustaa, että energiaturvallisuuden lisäämiseksi on tarpeen monipuolistaa eri raaka-aineiden tuontia keskipitkän aikavälin investointiratkaisuna rakentamalla uusia verkkoyhteyksiä ja pitkällä aikavälillä investoida uusiutuviin energialähteisiin ja ydinvoimaan. Lisäksi maassa pyritään varmistamaan turvallisuus, täyttämään Nato- ja EU-sitoumukset ja säilyttämään alueen vakaus jatkamalla investoimista puolustusalan nykyaikaistamishankkeisiin. Niiden ensisijaisena tavoitteena on tarjota uusia ja nykyaikaisia puolustustarvikkeita, jotka ovat täysin yhteensopivia Naton jäsenvaltioiden vastaavien puolustustarvikkeiden kanssa. Suunnitelmaan sisältyy puolustusmenojen lisääminen, jotta voidaan saavuttaa Nato-sitoumusten mukainen tavoite, joka on 2 prosenttia suhteessa BKT:hen.

Komission arvion päätelmä

Kaiken kaikkiaan komission näkemys on, että Slovakian suunnitelma täyttää asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimukset.

KOKONAISPÄÄTELMÄ

Neuvoston olisi asetuksen (EU) 2024/1263 17 artiklan mukaisesti suositettava Slovakialle suunnitelmassa esitettyä nettomenopolkua.

SUOSITTAA, että Slovakia

1) varmistaa, että nettomenojen kasvu ei ylitä tämän suosituksen liitteessä I vahvistettuja enimmäismääriä.

Lisäksi neuvosto kehottaa Slovakiaa varmistamaan sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamisen, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson ja erityisesti maakohtaisten suositusten yhteydessä yksilöityihin keskeisiin haasteisiin ja edistetään unionin yhteisiä painopisteitä.

LIITE I

Nettomenojen enimmäiskasvu (vuotuinen ja kumulatiivinen kasvu, nimellisin luvuin)

Slovakia

Vuosi		2025	2026	2027	2028
Kasvu (%)	Vuotuinen	3,8	0,9	1,6	1,5
	Kumulatiivinen	10,3	11,2	13,0	14,8

(*) Kumulatiiviset kasvuluvut lasketaan perusvuoden 2023 perusteella.

Tehty Strasbourgissa

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja